

16-a-24

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

MVWS

Deadline: 10 januari
2023

Directie
Zorgverzekeringen
Pakketbeheer

Ontworpen door

nota

Ld (ter beslissing)

Motie spraakcomputers

Datum
21-12-2023

Kenmerk
3750594-1059787-Z

Bijlage(n)
-

1. Aanleiding

- Voor u ligt een Kamerbrief waarin u de motie¹ van de leden Westerveld (GL/PvdA), Dijk (SP) en Van der Plas (BBB) over de vergoeding van spraakcomputers, ingediend bij het debat Gehandicaptenebeleid d.d. 18 oktober 2023 afdoet.
- De motie roept op om
 - in kaart te brengen hoeveel mensen baat hebben bij een spraakcomputer;
 - op welke wijze deze vergoed kan worden;
 - welke kosten hierbij horen;
 - hier voor de begrotingsbehandeling op terug te komen.
- Deze nota is uitgebreider dan gebruikelijk om u ook een samenvatting te geven van de voorgaande brieven over dit onderwerp.

2. Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent met deze reactie, verzoeken wij u de brief te ondertekenen. Wij adviseren u deze brief te ondertekenen.

De motie roept op om voor de begrotingsbehandeling op de uitwerking terug te komen. De begrotingsbehandeling staat gepland op 24 en 25 januari 2024.

3. Kernpunten

Achtergrond informatie

- U bent met het Zorginstituut, Zorgverzekeraars Nederland en de NZa in gesprek gegaan over de vergoeding van spraakhulpmiddelen en het signaal dat een groep mensen geen toegang heeft tot een passend

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2023-2024, 24170, nr. 295

spraakhulpmiddel vanwege het uitblijven van vergoeding van de hardware.

- In uw eerdere brieven bent u ingegaan op de aanspraak op hulpmiddelen. Hulpmiddelen kunnen worden vergoed vanuit het basispakket wanneer er een indicatie voor is. Het hulpmiddel dient gerelateerd te zijn aan en compensatie te bieden voor de beperking. Daarnaast moet het hulpmiddel adequaat en doelmatig zijn.
- De zorgverzekeraar beoordeelt of het hulpmiddel onder de functiegerichte aanspraak valt, voldoet aan de stand van wetenschap en praktijk én of de verzekerde er redelijkerwijs op is aangewezen. In het kader van passende zorg wordt per individuele situatie door de zorgverzekeraar met inbreng van de zorgverlener vergoeding voor een passend hulpmiddel gegeven die de benodigde functionaliteiten bevat.
- Om voor vergoeding in aanmerking te komen vanuit de Zvw mag het hulpmiddel geen algemeen gebruikelijke voorziening betreffen, zoals een computer, mobiele telefoon of tablet.
- In de petitie wordt met name aandacht gevraagd voor de vergoeding van spraakcomputers waarbij door zorgverzekeraars de software vergoed wordt maar de hardware niet omdat het een algemeen gebruikelijke voorziening zou betreffen.
- Als de verzekerde het niet eens is met de beoordeling van de zorgverzekeraar, dan kan deze zich wenden tot de SKGZ.
- Daar waar de hardware specifieke functionaliteiten bevat waarop de verzekerde redelijkerwijs is aangewezen kan de hardware wél voor vergoeding in aanmerking komen.
- Een probleem in de praktijk is dat fabrikanten de software zo ontwikkelen dat het alleen te downloaden is op eigen hardware (wijst op koppelverkoop). Deze hardware bevat vaak na beoordeling niet meer functionaliteiten dan een algemeen gebruikelijke voorziening zoals een telefoon of tablet, maar is wel veel duurder.
- Hierover is uit de gesprekken tussen ZIN en ZN geconcludeerd dat als de verzekerde niet uitkomt met andere spraakhulpmiddelen, de hardware dan toch voor vergoeding in aanmerking kan komen, óók als deze niet over specifieke functionaliteiten beschikt gericht op de functiebeperking.
- Verder is uit de gesprekken gebleken dat het van belang is dat zorgverleners een functiegerichte aanvraag indienen op basis van de functiestoornis.

Eerdere brieven en communicatie aan de Kamer over de spraakcomputers:

- Op 24 januari 2023 ontving MVWS de petitie "Vergoed alle spraakcomputers: iedereen een stem" aangeboden door ISAAC-NF.
- De petitie vraagt aandacht voor de vergoeding van spraakcomputers en benadrukt in de begeleidende brief het belang voor toegankelijke communicatie hulpmiddelen voor mensen met een spraakbeperking.
- Op 17 maart 2023 heeft MVWS op verzoek van de vaste commissie voor VWS gereageerd² op de petitie. In uw reactie heeft u toegezegd naar aanleiding van de signalen over de vergoeding van spraakhulpmiddelen in gesprek te gaan met het Zorginstituut, zorgverzekeraars en de NZa.

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2022-2023, 29 689, nr. 1181

- Op 27 juni 2023 heeft MVWS per brief³ een terugkoppeling gegeven van de gesprekken met het Zorginstituut, Zorgverzekeraars Nederland en de NZa. Naar aanleiding van deze gesprekken zijn twee actiepunten voortgekomen om onduidelijkheid weg te nemen over wanneer een spraakhulpmiddel vergoed kan worden én knelpunten in de huidige financiering van spraakcomputers binnen de Wlz te duiden en op te lossen.
- Op 18 oktober 2023 is eerder genoemde motie ingediend. Met deze brief doet u deze motie af.
- In december 2023 is in het kader van de ontwerpbegroting een vraag beantwoord over de kosten die gemoeid zijn met het vergoeden van spraakcomputers. Het antwoord hierop heeft u tevens meegenomen in de uitvoering van deze motie.

Lijn van de brief en uitvoering van de motie

- Mensen met een spraakbeperking moeten toegang hebben tot een spraakhulpmiddel passend bij de functiebeperking. Baat hebben bij een spraakhulpmiddel betekent niet dat er ook sprake is van redelijkerwijs aangewezen zijn op een spraakhulpmiddel. Ook het aantal mensen dat redelijkerwijs is aangewezen op een spraakcomputer is moeilijk, zo niet onmogelijk te achterhalen. Veldpartijen doen een poging met een getal te komen, maar onderscheid tussen verschillende spraakhulpmiddelen worden niet/nauwelijks geregistreerd. De vraag naar een schatting staat nog uit, het gaat om maximaal 1.200 mensen, maar dit aantal kan in werkelijkheid nog veel lager uitvallen.
- Spraakhulpmiddelen komen voor vergoeding in aanmerking vanuit zowel de Zvw als de Wlz. In de uitvoering zijn problemen geconstateerd. In opvolging hiervan lopen twee acties:
 - Voor de Wlz loopt een onderzoek vanuit de NZa om deze knelpunten te duiden en op te lossen. De Kamer wordt daarover geïnformeerd.
 - Om de onduidelijkheden m.b.t. de vergoeding vanuit de Zvw weg te nemen zijn veldpartijen, waaronder het Zorginstituut en zorgverzekeraars, met elkaar in gesprek om afspraken te maken over de wijze van voorschrijving van spraakhulpmiddelen om zo de toewijzing en vergoeding van passende spraakhulpmiddelen te verbeteren.
- De kosten gemoeid met het vergoeden van spraakhulpmiddelen vanuit de Zvw in 2022 bedroegen € 2.278.300. Welk aandeel hiervan toe te schrijven is aan de vergoeding van spraakcomputers als één van de vele verzekerde spraakhulpmiddelen is niet te achterhalen. De huidige uitgaven aan spraakhulpmiddelen vanuit de Wlz zijn niet bekend, omdat dit hulpmiddel grotendeels uit het instellingsbudget wordt betaald en uitgaven aan spraakhulpmiddelen daarom niet apart worden geregistreerd.
- U sluit af dat het van belang is dat mensen die zijn aangewezen op een spraakhulpmiddel, hier toegang toe hebben. U vertrouwt dat de voorgenoemde acties bijdragen aan het verbeteren en waarborgen van de toegankelijkheid van spraakhulpmiddelen.

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2022-2023, 29689, nr. 1205

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

- De afgelopen jaren is er veel aandacht voor passende zorg
- Vanuit de Kamer is op verschillende wijzen verzocht te onderzoeken of de vergoeding van spraakcomputers passend is.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

- In het kader van de toegankelijkheid van passende zorg is het van belang dat er helderheid is over de vergoeding van spraakcomputers.
- Het Generieke Kwaliteitskader Hulpmiddelenzorg biedt hier richtlijnen voor.
- Indien de betrokken veldpartijen dit kwaliteitskader niet afdoende achten, dan is het aan de beroepsgroepen om gezamenlijk aanvullende afspraken te maken over de voorschrijving en daarmee de vergoeding van de spraakhulpmiddelen.

c. Financiële en personele gevolgen
N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid
n.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
Intern: LZ, GMT
Extern: ZIN

f. Gevolgen administratieve lasten
n.v.t.

g. Toezeggingen
n.v.t.

h. Fraudetoets
n.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

